

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sulpici[i] Severi Presbyteri Opera Omnia

Sulpicius <Severus>

Amstelodami, 1665

Iosue Dux Israelitarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11490

in eremo fuisse traduntur, donec omnes, qui verbis Dei non crediderant, interirent. Excepto enim Jesu & Chaleb, ² nemo ultra xx. annos natus, Ægypto profectus, Jordanem tranſiit. Ipſe Moïſes, ut terram promiſſam videret ³ tantum, nec contingeret, peccato ejus adſcribitur: quod eo tempore, quo faxum ferire & aquam producere præceptus eſt, poſt tot virtutum ſuarum experimenta, dubitaverit. Deceſſit autem anno ætatis vigefimo & centefimo. ⁴ De ſepulchri loco parum compertum.

XLI. Moïſe mortuo, ſumma rerum ³ penes JEſum Nave ¹ filium erat. Etenim illum ſibi Moïſes ⁴ ſucceſſorem conſtituerat, virum ⁵ virtutibus ſuis ſimillimum. Principio autem ſuſcepti imperii, dimiſſis per caſtra nunciis, populum certiore facit, ⁶ frumentum uti pararent: triduoque proximo

¹ Nemo ultra xx. annos natus.] Omnes memorati, id eſt, qui erant xx. annorum & ſupra, murmurarunt: ideoque omnes in deſerto obierunt. *Abul.* Excipe Levitas, mulieres, pueros, Iofuam & Caleb.

² De ſepulchri loco parum compertum.] Sepelivit ſeipſum. *Rabbini.* Sepultus à Iofua. *Ephrem* Syrus ab angelis. *Epiphani.* Hæref. 9. *Oecumen.* *Abul.* ſepultus eſt in valle terræ Moab, contra Phegor. *Said.* Ba-

tricides في هورون في الجبل

Sepultus eſt in monte Hur. *Epift. Iudæ.* Sepulcrum ejus tam admirandum, ut nullus hominum dignus fuerit unquam illud conſpicere. *Philo.* & ne Iudæi illo ad Idololatriam abuterentur. *Chryſoſt.* *Theodoret.* *Procop.* Et hæc cauſa certaminis inter Michaëlem & Diabolum, cujus meminit *Judas* in *Epift.* Diabolus enim ſepulcrum patere volebat.

³ Penes Jeſum.] Iofuæ 1. Iofeph. 5. 1. Hic fuit primus Dux Iſraëlitarum, qui cum exercitu Iordane trajecto, Chanaanam ſubegit & diſtribuit. Atque hoc eſt argumentum libri Iofuæ. Ducum

hæc præcipua autoritas fuit, ut iudiciorum, conſiliorum & bellorum principatum tenerent. Fuit autem non hereditarium munus, ſed ſtudiis populi delatum. *Sigon.* Summus, poſt Aaronem, Sacerdos, fuit Eleazar. Vide *Seld.* de ſucceſſ. in Pontif. 1. 1. Iofuam *Annales* veterum Cuthæorum gigantem quinque ulnas altum faciunt, ut annotavit *R. Samuel Schullam*, in appendice *Juchafin. Schick.*

⁴ Succeſſorem.] *Deut.* 31. Non ex aſſe, id eſt, in omnes dignitates: ſed in Ducatum. Cætera multum inferior Moſe fuit. Sic qui Muhammedi ſucceſſerunt, Chalifæ dicebantur, ſive vicarii, per modestiam. *Horn.* *Iuſtinus* 36. *Poſt Moſen filius ejus Arras* (Codices quidam *Miſſ.* *Arruans*, pro Aaron) Sacerdos ſacriæ *Ægyptiis*, mox Rex creatur. Quem errorem, cum cæteris, gentili condonamus.

⁵ Virtutibus ſuis.] Puto legendum: Virum virtutibus ſuis ſimillimum. *Sigon.*

⁶ Frumentum.] Hoc ex ingenio ſuo addit. *Textus:* cibaria. *Sigon.* Quod de Manna intelligi non poteſt, quia illud ſervari in craſtinum nequibat, multo minus in tertium diem. Proinde accipiendum de aliis cibis, quorum tunc copia

3 proximo iter pronunciat. Sed ¹ Jordanis flumen validissimum, transitum prohibebat: quia neque navium copia pro tempore erat, neque vadari fluvius poterat, qui tum ⁴ pleno alveo ferebatur. Igitur arcam præferri à sacerdotibus, eisdemque adverso flumine consistere jubet. Quo facto, ⁵ incisus Jordanis traditur. Ita per siccum ⁴ copiae traductæ. Erat in his locis oppidum nomine ⁵ Hiericho, muris validissimis munitum, neque expugnationi, ⁶ neque ⁷ obsidioni, ⁷ facilis. Sed Jesus Domino fretus, non armis aut viribus urbem aggressus, ⁸ ferri arcam Dei circa muros jubet:

copia esse poterat Israëlitis in terra frugifera. Neque tamen Manna defecit, donec transissent Jordanem. Itaque cum Manna etiam aliis cibis usi. Sicut & Deut. 2. dicitur: Idumæos & Moabitas vendidisse filiis Israëlis cibaria. *Estius*. תרצ R. Salomo etiam arma significari putat hoc nomine, quæ necessaria ad expeditionem. *Cimius*: quemvis cibum, excepto pane. LXX. επισιτισμόν.

1 *Jordanis*.] Josua 3. qui Ebraeis Jarden à Jonatha vocatur Jordena; unde Jordanis, id est, Ἰορδάνης, qui & Jordanus, id est, Ἰορδάνος. Oritur ex radicibus montis Libani, aut, ut alii volunt, è spelunca Phaneas, quod scribunt די פנא. Forte spelunca Phaneas in radicibus erat illius montis, & in tribu Dan, quod sonat Jordan, quasi descendens ex Dan. Alii dicunt nomen habere à duobus suis fontibus Jor & Dan. *Drus*. Pausania in Eliacis Ἰορδάνος dicitur. Falsam esse opinionem, à duobus fontibus, Jor & Dan, fluvium hunc & oriri & nominari, quod Hieronymus & Suidas volunt, multis ostendi posset. Philo, Josephus, nihil hujus. Neque Rabbini, pro quibus audiatur Menahem de Racanati in c. 1. Genes. Joseph ex uno fonte: Δοκεῖ μὲν Ἰορδάνος πηγὴ τὸ πίνειον. Φέρει δὲ ἵκανὸν γῆν εἰς τὸ κρυπτόν ἐν τῇ κλιμαδῆς Φιαλῆς. Vide eum 3. ἀλω. 18. Plin. 5. 15. *Horn*.

2 *Pleno alveo ferebatur*.] Sicut Nilus & Tigris, ita etiam Jordanes exundare

solet. Gen. 13. ἄλ. 10. Ecclesiast. 24. ἄλ. 36. & hic quidem mense Martio, ob nives, quæ sub id tempus è vicinis montibus liquatæ defluunt. *Tirinus*. Omisit Historiam Rachabæ Jos. 2.

3 *Incisus Jordanis*.] Aquæ Jordanis steterunt à Bethabara, usque ad urbem Adam, quæ est à latere Sarthan. Immotus ergo stetit, fere à mari mortuo usque ad mare Galilææ, hoc est, per xx. circiter miliaria. *Tirinus*.

4 *Copia traductæ*.] Castra in Galgalis posita, ubi circumcisi qui in deserto nati. Jos. 4.

5 *Hiericho*.] Jos. 6. De situ hujus urbis Strabo 16. Josephus 5. ἀλω. 4. Sita fuit in fortunatissimo tractu, ab Hierosol. c. 1. ab Jordane 1x. stadiis. R. Salomo scribit Jordaniem ab urbe distare itinere unius diei. Iter unius diei continet quatuor parasangas: parasanga decem millia. *Elias*. Appellatio ab odore, ἰσχυρῆ, quem arbor balsami vicina emittit. Plinius. Vel certe à Luna, quæ ibi primum conspicitur. *Drus*.

6 *Neque obsidioni*.] Difficilis fuisse videtur ad expugnationem: at vero ad obsidionem non item. Quid enim est operosum eos obsidere qui clausi sunt, ut exire non audeant; igitur hoc ex ingenio suo potius quam ex Scriptura prompsit Sulpicius. *Sigon*.

7 *Facilis*.] Sic in Herdesiano lib. Quod recte mutavit Galestin. Nisi quid aliud latet. *Giselin*.

8 *Ferri arcam Dei*.] Quod Cathathitarum

jubet: Sacerdotesque præire arcam, & ¹tuba canere. Sed cum ²9
 arca ²septies circumlata esset, ³muri ac turres conciderunt,
⁴direptum oppidum atque incensum. ⁵Tum Jesus Dominum ¹⁰
 traditur **. Inde ⁶adversus Haë ductus exercitus: loca- ¹¹
 tisque à tergo urbis insidiis, Jesus ⁷metum simulans, terga
 hosti dedit. Quo viso, qui in oppido erant, patentibus por- ¹²
 tis cedentibus instare. Ita hi qui in insidiis fuerant, vacuum
 urbem cepere: ⁸cæsique omnes, absque ullius effugio: Rex
 captus, * summoque supplicio affectus.

XLII. Quod

rum erat. Ter quaterve id fecisse legun-
 tur Sacerdotes. Ut cum Jordanum
 transirent, Jericho circumirent; cum
 reducerent eam in locum suum, cæso
 Absolomo: cum è domo Davidis eam
 in Sanctum Sanctorum, sub Salomone,
 inferrent. *R. David.* Portabatur au-
 tem à quatuor: duobus ad singulum
 latus, facie contra faciem, & postero-
 ra eorum erant foris, $\Psi\Pi\eta$. *Drusius.*
 in *Jos.*

¹ *Tuba.*] Buccinis septem arietinis,
 quarum in Jubilæo usus erat. Quot tu-
 bæ tot Sacerdotes, qui arcam præibant.
Drus.

² *Septies.*] Numerus septenarius my-
 sticus est, cujus arcanum norunt optime
 intelligentes, ait *R. David.* Sic septem
 altaria, septem juvenci, &c. Excellit, in
 diebus, in mensibus, in annis, in homi-
 nibus. Vide *Augst.* xi. C. D. 31. *Hie-*
ron Amos 5. Septima vice totus exerci-
 tus $\alpha\lambda\alpha\lambda\alpha\mu\theta\iota$, sive barritum edidit.

³ *Muri ac turres.*] Pars murorum.
 Nam in muro erat domus Rachabæ, quæ
 una cecidisset, si totus murus corruisset.
 Ideo credibile est tantum eam partem
 muri cecidisse, quæ castra Israëlitarum
 spectabat. Non tantum collapsus fuit
 murus, sed etiam absorptus ex parte.
 Pars enim superior extabat. *R. David.*
 Fides penes ipsum esto.

⁴ *Direptum oppidum atque incensum.*]
 Falsum hoc. Nam *Josua* præceperat ne
 quicquam attingerent. *Sigon.* Excusari
 tamen potest, quia opes metallicæ ex æ-
 dibus in thesaurum Domini collatæ.

Quod sine direptione fieri non poterat.
 Cæli omnes incolæ, excepta Rahabæ fa-
 milia. Quam & uxorem duxisse *Josua*
 Rabbinus nugantur. *Horn.* Urbs ipsa in
 perpetuum devota, ne unquam reædifi-
 caretur. Ut hac ratione miraculum illud
 in perpetua memoria maneret. Nam
 quicumque visurus erat materiam illam
 in terram alte demersam, facile videbat
 non esse hanc formam ædificii alicujus
 destructi, sed miraculose collapsi. *Ram-*
bam 3. *More Neb.* l. III. *Reg.* 16.

⁵ *Tum Jesus Dominum traditur.**]
 Lacunam hanc ita ex *Jos.* 6. explere co-
 natus est *Galesin.* *Tum Jesus Dominum*
traditur allocutus, iis male precando, qui
Hiericem oppidum, ope divina disturbatam,
instaurare aggredierentur. *Giselinus.* Græ-
 ca sunt $\text{Καί, ὠρμισεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέ-$
 $\text{ρῃ ἐμείνησαν τῶν Κυρίων λέγων, ἐπι-$
 κατάρατα.

⁶ *Adversus Haë.*] *Giselinus, Sigonius,*
 ac *Drusius* habent, *adversus Geth.* *Cor-*
rigo, inquit *Drus.* *adversus Gæ.* Nam est
Faj in codicibus Græcis. Secuti sumus
 editionem *Elzevirianam,* & *Latinam*
Hieronimi, quam proculdubio & *Sul-*
picius. Iosepho Aivæ. Omittit author
 sacrilegium *Achani,* de quo *Iosua* 7.

⁷ *Metum simulans.*] Vide *Grotium* 3.
 de *Iure Pacis ac Belli* 1.

⁸ *Cæsique omnes absque ullius effugio.*]
 Etiam infantes & foemina. Deus in bel-
 lis Hebræorum, etiam post pacem ob-
 latam & repudiatam, parci vult foeminis
 & infantibus: extra paucas gentes spe-
 ciali jure exceptas, adversum quas quod
 H erat

1 XLII. Quod ubi ¹ vicinarum gentium regibus comper-
tum est, in bellum conspirant, Hebræos armis depellere.
2 Verum ² Gabaonitæ, gens valida, ³ ex urbe opulenta,
ultro se Hebræis dederunt, iussa facturos pollicentes: ⁴ re-
ceptique in fidem, ⁵ ut ligna & aquam conveherent, im-
3 peratum. Sed ⁶ regibus proximarum urbium, deditio eo-
4 rum, iras conciverat. Itaque admotis copiis, oppidum
5 eorum, Gabaon nomine, obsidione circumstant. Igitur
oppidani, arctis rebus suis, nuncios ad Jesum mittunt,
6 obsessis uti succurreret. Ita ille maturato itinere, inopi-

erat bellum, non erat hominum sed Dei, atque ita appellabatur. *Grotius.*

* *Summoque supplicio affectus.*] Innuit supplicium crucis aut patibuli, quod Hebræis יצא lignum aut arbor dicitur. Græci hic legunt ἐπι ξύλα δίδυμα, in ligno gemino. Non duo ligna in cruce quæ se invicem intersecant, ut fila in stamine & subtegmine. Unde hodieque crux à Judæis appellatur יצא יצא stamen & subtegmen. *Drus.* Iosephus hoc, ut alia multa, invidiæ declinandæ ergo, ut gratiora essent auribus Vespasiani & Romanorum, præterit. Cætera ad pompam detorquet. Unde plurima habet quæ discrepant à Scriptura, & ei contraria sunt. Ut quod ait, Hebræos servasse parvulos, fœminas & servos urbis Hai. Quod manifeste falsum. *A Lapide.*

1 *Vicinarum gentium regibus.*] Ios. 9. Non solum Chananæi, sed & Palæstini, ac Phœnices. Addunt Rabbinii etiam Assyrios; & apud eos circumfertur Epistola confœderatorum horum, qua Iosue bellum denuntiant. R. Salomo Schullam in appendice Iuchasin. Vocantur hi Reges uno nomine vel Chananæi vel Amorrhæi ut Ios. 10, 5. Quia nimirum, ob *περσείων*, pro omnibus ponuntur, nomine latius accepto. *Drus.*

2 *Gabaonitæ.*] Ioseph. 10. Κατοικῶντες ἐξίστα τοῖς Ἰεροσολύμοις. Κεφη-
ρίπας ἢ καὶ Καδερρημίπας γείτονας ὄν-
τας αὐτοῖς, ἐπὶ συμμεγρίαν ἐνάλην.

Ioseph. Errat autem in eo quod dicit legatos dixisse ad Josuam: missos se à Gabaonitis & vicinis urbibus. Dixerunt utique se ex longinquis oris. Nec Gabaon, tam propinqua, præsertim urbs celebris, ignota Iosue. *Horn.*

3 *Ex urbe opulenta.*] Quæ fuit ὠσει-
μεία ἢ Μηεγπόλειον. lxx. Ut una civi-
tatum regiarum. *Complut. & Latin.*

4 *Receptique in fidem.*] Quam mendacio extorserunt. Quo tamen opus non erat. Neque enim deditibus se, etiam Chananæis, vitæ gratia denegata esset, sed fedus tantum sociale. *Grotius.* Poterant quidem Israëlitarum datam fidem Gabaonitis non servare, quia errore decepti fuerant, nec in pacem cum tam vicinis populis consenserant: nihilominus vel juramenti religione, vel iussu Dei, recte fidem datam non violant. *August. Lyra. Abul.*

5 *Ut ligna & aquam conveherent.*] Primo quidem toti populo. Unde Iosephus *δημοσίως* vocat. Successu temporis, maxime sub Davide & Salomone, soli tabernaculo & templo servierunt: vocati sunt *מניני* quasi Levitis *donati*. Susceperunt ergo circumcisionem & Iudaismum: ac per omnem regionem, urbibus suis relictis, distributi sunt, velut Helotæ. *Hæron. Lyra. Abul.*

6 *Regibus proximarum urbium.*] Iosue cap. 10. Hæ fuerunt Ierusalem, Hebron, Iarmuth, Lachis, Eglon. Præcipuus inter hos Adonizedek fuit, & cui inter cæ-
teros

nantibus supervenit, cæsaque ad internecionem multa hostium millia. Cum dies cædentes deficeret, noxque victis 7 futura præsidio videretur, merito fidei, dux Hebræus, 2 noctem avertit, dies perseveravit: ita nullum hostibus effugium fuit. Quinque reges capti, interfecti sunt. Eodem 8 impetu 2 vicinæ quoque urbes imperio adjectæ, regesque earum perempti. Verum quia omnia hæc in ordinem perfectum qui non fuit consilium, dum brevitati studemus, id modo annotandum curavimus, 3 xx. & novem regna imperio Hebræorum subiecta: quorum terra 4 per undecim tribus vi-

ritim

teros aliqua major potestas. *Arius Montanus.* Vocabantur autem illis temporibus omnes Reges Ierosolymæ, vel Melchizedek, vel Adonizedek. Unde conicitur urbem illam primo קרצ fuisse dictam: deinde מלש. *Mafius.*

1 *Noctem avertit, dies perseveravit.* Ad Hebr. 9. Hoc portentum contigit 27. die mensis Iar, qui respondet nostro partim Aprili, partim Majo. *Serrarius.* Circa meridiem Lyra, vel potius vesperam. *Cajetan. Abulens.* Stetit die uno naturali, seu horis 24. quibus si addas 12. horas, quibus Sol cucurrerat, dies ille fuit 30. horarum. *R. Elzevir. Justin.* Contra Tryphon. Verisimilius, stetisse tantum 12. horas. Unde *Ecclesiastici* 46. v. 5. Una dies facta est quasi duo. Stetit autem Luna quoque & omnia astra, æque ab hoc motu dependent, æstus maris, & tempus. *Comimbriensis.* Quidam Hebræi existimant, Solem revera non stetisse; sed visum stare, ob brevitate temporis, quo hostes devicti. Alii: eversum dumtaxat tardiozem fuisse. Quæ falsa sunt.

2 *Vicina quoque urbes.* Maceda, Libna, Lachis, Eglon, Hebron, Dabit. *Ios.* 11. & 12.

3 *xx. & novem regna.* Legendum est, xxxi. Error ex notis ortus. *Sigonius.* Securus est (videtur certe) lectionem quæ in editione Romana *Ios.* 12. v. 24. ειννοσενεα viginti novem, cum alibi sit, puta in editione Veneta & Basileensi,

ut etiam in Ebræo, *תעננו (ע נג) עיס.* Quam lectionem veram esse, fide codicum Ebræorum, qui nihil hic variant, non dubitamus asserere. *Dius.*

4 *Per undecim tribus.* Sulpicius 12. in totum putavit esse tribus, atque in undecim terram divisam, exempto propter sacerdotium Levi, oblitus scriptum esse cap. 14. *Levite nihil acceperunt terræ: sed in eorum locum successerunt filii Joseph in duas divisi tribus. Manassæ & Ephraim.* Sic ergo tribus 13. Restius ergo dixisset 12. *Sigonius.* Hoc gentis Chananææ horribile excidium, tanto terrore percussit Palæstinos & Phœniæes, ut arreptis navibus, multa simul millia, fugam in Egyptum, Africam, Insulas, terrasque Occidentis, arripere. Cujus memorabilis rei meminit *Procopius* 2. de Bello Vandalico. *Eusebius* in Chæon. Græcis. *Sallustius* in Jugurtha, ex libris Punicis Hiempsalis. *Procopius* etiam columnæ Urbis Tingitanæ meminit, cui inscriptum: *Nos Maurusi sumus, qui fugimus à facie Josue filii Nun, prædonis.* Quæ verba Phœnicum lingua hæc fuisse *Seldenus* conjicit *אנו כורח'ים מפני יהושע איש החף בן נון* Atabes hodieque Barbaros Africa, pro Philistæis, eo fuga delatis habent. *Golinius.* Sed quod *Aben Esra* in Obadiam, etiam Allemaunos ab his profugis Chananæis ortos vult, mera fabula est. In Africa Pœni dicti sunt, quasi Phœni. *Hieronymus.* Et totam eam oram usque

10 ritim distributa est. Levitis enim in sacerdotium assumptis,
 1 nulla portio data, quo liberius servirent Deo.

1 XLIII. Equidem hoc exemplum non tacitus præterierim, legendumque 2 ministris Ecclesiarum libenter ingesferim. Etenim præcepti hujus non solum immemores, sed etiam ignari mihi videntur: tanta 3 hoc tempore animos eorum habendi cupido, veluti tabes, incessit. Inhiant possessionibus, prædia excolunt, auro incubant, emunt, 4 venduntque, quæstui per omnia student. At si qui melioris propositi videntur, neque possidentes, neque negociantes, quod est multo turpius, sedentes munera expectant, atque omne vitæ decus mercede corruptum habent, dum 5 quasi venalem præferunt sanctitatem. Sed longius quam volui egressus sum, dum me temporum nostrorum piget, tædetque. Ad incæptum redeo.

1 XLIV. Igitur, ut supra dixi, 4 diviso per tribus capti-

vo

usque ad Herculis columnas suis coloniis inundarunt. Quarum tum ac postea, caput Carthago fuit, vero nomine chædreanech, קַרְתַּגְדֵּי אֲחַדְרַאן, ἑπιδρανεῖς, quod ab Anakeis structa atque habitata esset. De qua fuga pluribus Scaliger. de Emend. Temp. Vossius 1. Gramm. 9. Seldenus de Dis Syris. Ex Africa, successu temporis, & navigandi studio, in ipsam Americam penetrarunt, & eam vel primi vel maxime coluerunt. Id quod de Hispaniola, Cuba, Jucataca & vicinis regionibus, multis argumentis in opere de Origine gentium Americanarum, nondum excuso, ostendimus. Horn.

1 Nulla portio data.] Deut. 18. Jos. 13. Sed in alienis fortibus urbes habitavere. Ideo Levitæ eis tribubus attributi sunt, in quibus confedere. Quare illud: quo liberius servirent Deo, videtur Sulpicius ex ingenio suo, non ex divina promissæ Scriptura. Sigonius. Etiam fors, κλήροσ. Unde Clerici nomen apud Christianos, quia hæreditatem Domini adepti sunt. Drus. Consecratæ tum omnes urbes

sunt. Quarum consecrationem Judæi tres numerant: duæ contigerunt, una sub Josua, altera Esræ temporibus. Tertiam sub adventum Messie expectant. Cumenus.

2 Ministris Ecclesiarum.] Hinc perspicimus ministrorum nomen, quo nunc utuntur, non esse recens, aut hisce temporibus primum excogitatum. Nam Sulpicius vixit ante annos mille ducentos. Drus.

3 Hoc tempore.] Carpit clericos sui temporis ob avaritiam insatiabilem. Ut mirum esse videatur, quam cito veteris mores Ecclesie lapsi sint in deterius. Sig.

4 Diviso per tribus captivo solo.] Ita igitur Chanaanæ in terram Israël mutata, regio optima frugumque feracissima, cujus amplitudo continebat τετρακισίας μισθιάδας δροσῶν, ut Hecateus Abderites apud Josephum tradit. Primo in tribus divisa. Deinde, singulorum tribuum familiis, certus cuique modus agri assignatus, ac Lege Agraria vetitum, ne quis venditione aut ullo contractu, plenum dominium fundi sui trans-

trans-

vo solo, pace summa Hebræi perfruebantur, finitimis bello territ, tot victoriis nobiles armis nemine audente tentare. Eodem tractu 2 Jesus 3 mortuus est, anno ætatis 4 decimo & centesimo. De imperii autem ejus tempore 5 parum definitio. Frequens tamen opinio est 5 xx. & vii. 4 annis eum Hebræis præfuisse. Quod si ita est, à mundi exordio in excessum ejus anni sunt * c l o l o c c c l x x x . & i i i i .

XLV. Jesu

transferret in alium. Nam & iis, qui egestate compulsi agrum vendidissent, redimendi quovis tempore jus; & ni redemptus esset, restitui in jubileo debebatur.

1 Pace summa Hebræi fruebantur.] Quorum omnis vita opere manuario & rustico exercebatur, mercatura incuriosum. Joseph. 1. contra App. Η μείς εστε χαρην οικειννν το ρηθλιον, ετε εμπολειας χαλοσνν, εδδ πεις Διγ. τειταιν αλδς αλλας επιμειξιας, αλλ εισιν μ ημων αι πολλες μακροιν δπο ζυζασιος ανωκισμνν, χαρην ζαζαδιν νεμννν, τωντων εμποννν. Quæ causa, cur vel nihil, vel tam falsa de iis Græci Romanique prodiderint. Horn.

2 Jesus.] Sicut Moses est gentilium Liber: ita Iosua Hercules Phœnicus. Quem Phœnices ob stupendas victorias, ita nominarunt. Nam uterque cum gigantibus prælia commisisse dicitur in Arabia & Syria. Nec ætas Herculis & Iosue discrepat. Eusebius in Chronicis. Tantum ne intelligatur Thebanus ille, sed alter Orientis, quem Ægyptium vocare possumus, quia in Ægypto natus: Indicum, hoc est, Arabicum, quia hic res tantas gessit: tum Tyrium sive Phœnicium, quia res ab eo gestas Tyrii Herculi suo transferre. Eum autem non aptiori nomine dixeris quam Cananæum, à devicta terra Canaan: vel Ægyptio-Cananæum. Vide magnum Vossium 1. de Idololatria 26.

3 Mortuus est.] Sepultus fuit ad par-

tem Septentrionalem montis 277]. Fingunt autem Judæi hunc montem contremuisse ac commotum fuisse, cum Israelita non satis Josue mortem lugerent; atque ex illo motu nomen accepisse. Civitas ibidem eodem nomine: quæ & 277 2777 similitudo Solis dicitur. Quia enim in prælio Sol subfiterat, ideo sepulcro Iosue Solis imaginem impostam, volunt Judæorum plerique, civitatemque à Solis imagine denominatam, quod ibi istud sepulcrum, Solis imagine ornatum, conspiceretur. Const. l' Empercur.

4 Decimo & centesimo.] Natus est A. M. 11 c l o c c c c i v . post mortem Josephi x c i i . Mose fuit junior x x v i i . Calebo senior x v . annis. Chronol.

5 xx. & vii. annis.] Ita & Augustin. x v i i . C. D. i i i . & Euseb. Serarius duodecim Chronologorum sententias recenset, ex quibus duæ sunt probabiliiores. Prior dat Josue Ducatui x v i i . vel x v i i i . annos, posterior x x v i i . Conciliari possunt ita. Josue præfuit annos x v i i . Sed liber ejus extenditur usque ad mortem Eleazari, qui fortasse anno x x v i i . ab inchoato principatu Josue. A Lapide. x v i i . annos præfuisse Josue fufe docet Salius, Tornicellus, & alii, contra Iosephum, qui dat illi annos x x v . Eusebium, qui x x v i i . Masium, qui x x v i . Cajetanum, qui x . Mensis vero & dies mortis Iosue, memoratur in x x v i . Nisan. Liberos ejus nulla mentio fit. Unde Seder Olam cœlebs videtur mansisse, ut propiorem veri Iesu imaginem referret. Ignatius Epist. ad Philadel. Hieronymus

1 XLV. Jesu mortuo, ¹ populus sine duce agebat. Sed
 2 cum adversus Chananæos bellandum esset, ² dux belli Ju-
 3 DAS assumptus est. Hujus ductu ³ res prospere gesta, domi
 militiaeque summum ocium: populus, aut subactis aut per
 4 deditioem acceptis gentibus, imperitabat. Inde, ut sem-
 per fieri ⁴ secundis rebus solet, morum disciplinæque im-
 memor, ⁵ matrimonia ex victis assumere, paulatimque ex-
 ternos mores trahere, ac mox, profano ritu, ⁶ idolis sacrifi-
 5 care occæpit. Adeo cuncta cum externis societas perni-
 6 ciosa est. Quæ Deus longe ante prospiciens, salubri He-
 bræos responso instruxerat, devictas gentes ut internecioni
 darent.

*rouymus I. contra Iovianum. Chryso-
 stomus Sermone de Martyribus.*

* cIo Io ccc LXXX & 1111.] Pro cIo.
 repono III. quod ante me Gifelinus an-
 notavit. Sigonius autem pro 1111. ad-
 monet scribendum 111. ut dicat, *anni
 sunt ter mille octingenti octoginta & tres.*
 Salmanticensis, *mortuus est anno mundi
 bis millesimo quingentesimo decimo sexto.*
 Drusius.

1 *Populus sine duce.]* Quidam tamen
 non tantum Eleazaro in pontificatu, sed
 & Josuæ in Ducatu successisse Phinees
 scribunt. Sic excerpta ex Eusebio & A-
 fricano: *Post obitum Hiesu filii Nave,
 praefuit populo Phinees Sacerdos annos xxxiii.*
 Ita & Saidus Batricides, Patriarcha A-
 lexandrinus & Nicephorus Patriarcha.
 Sed praefecturam hujusmodi in eo nulli-
 bi agnoscunt Hebraei. *Seld.* Non statim
 post mortem Josuæ Iudices creati, sed
 interregnum exitit. Quod est tempus
 illud, quod vocat Josephus Aristocra-
 tiam. *Sigonius.* Senes tum repub. ad-
 ministrabant, in quorum numero Cha-
 leb, qui praecipuus erat, prout habetur
 in capite, *Sacerdos magnus & Naziræus.*
 Phinees quoque iis accensetur, qui erat
 ex semine Ithamar, usque ad Eli sacer-
 dotem. Vide librum Iohasin. *Drus.*

2 *Dux belli Judas assumptus est.]* Iud. 1.
 Malim *Juda.* Nam de tribu sermo.
Drusius. Comitia in Silo coacta sunt,
 teste *Protopio*, ubi arca foederis. Iud. 18.

Ibi consultitur Deus per Phinees Sacerdo-
 tem, ut vult *Joseph.* seu per Urim &
 Thummim. Is tribui Judæ *τῷ ἡγεμό-
 νειῳ* in bello Chananæo tribuit. Tribus
 Iuda tribum Simeonis, quia permi-
 xta sedibus, assumit. Non ergo per Iu-
 dam unus quisquam intelligitur, ut Sul-
 picius velle videtur, sed tota tribus, &
 Ducatus non alius, quam quod prima
 adscenderit contra Chananæos. *Interpr.*

3 *Res prospere gesta.]* Nam Chananæo,
 Pherezaeo, Jebusæo subactis, Hierosoly-
 mam captam incenderunt, & Gazam,
 Ascalonem, Accaronem Palaestinis eri-
 puerunt. Iud. 1. Joseph. 5. 2.

4 *Secundis rebus.]* *Μετὰ τὸ πῦρ τῶν
 ἢ τῶν πολεμικῶν, μεγαλῶς εἶχον, ἢ
 ἰσθῶς, ἢ τῆς ταύτης ἐργῶν ἐπιμελῆν.*
Joseph.

5 *Matrimonia ex victis assumere.]* Deus
 jussit ut septem gentes extirparent
 Deut. 20. 16. 18. Non hoc fuit crudelitas
 ac Tyrannis, sed justum æquumque, ne
 Israëlita seducerentur, *Ramban* 1. More
 Neb. 54. Hujus mandati neglectu, coe-
 perunt paulatim externos mores induere,
 Idolis sacrificare, ut graviter auctor
 noster in sequentibus edisserit, & *Jose-
 phus* narrat.

6 *Idolis sacrificare.]* Iud. 2. quæ vo-
 cantur *בָּאֵלִים* *בְּאֵלֵינוּ* Iud. 2. v. 23.
 Per Baalim significantur omnes dii ma-
 res, per Astaroth Deæ scemina. De omni-